

Tämä on Energiaviraston sähköisesti allekirjoittama asiakirja.

Detta är ett dokument som har signerats elektroniskt av Energimyndigheten.

This is a document that has been electronically signed by the Energy Authority.

Asiakirjan päivämäärä on:

14.06.2024

Dokumentet är daterat:

14.06.2024

The document is dated:

14.06.2024

Esittelijä / Föredragande / Referendary

Nimi / Namn / Name:

Åsa Liesola

Pvm / Datum / Date:

14.06.2024

Ratkaisija / Beslutsfattare / Decision-maker

Nimi / Namn / Name:

Simo Nurmi

Pvm / Datum / Date:

14.06.2024

Tämä asiakirja koostuu seuraavista osista:

- Kansilehti (tämä sivu)
- Alkuperäinen asiakirja tai alkuperäiset asiakirjat [Allekirjoitettu asiakirja alkaa seuraavalta sivulta.](#) >

Detta dokument består av följande delar:

- Titelblad (denna sida)
- Originaldokument [Det signerade dokumentet börjar på nästa sida.](#) >

This document contains:

- Front page (this page)
- The original document(s) [The signed document follows on the next page](#) >

Keminmaan Energia ja Vesi Oy

Asia

Energiaviraston oma-aloitteinen tutkinta koskien Keminmaan Energia ja Vesi Oy:n 2.12.2023 voimaantulleiden verkkopalvelumaksujen hinnankorotusten lainmukaisuutta

Asianosainen

Keminmaan Energia ja Vesi Oy

Vireilletulo

29.2.2024

Ratkaisu

Keminmaan Energia ja Vesi Oy:n 2.12.2023 voimaantulleet verkkopalveluiden hinnankorotukset ylittävät sähkömarkkinalain 26 a §:ssä mainitun 8 prosentin korotuskattorajan kahden asiakasryhmän kohdalla ja ovat näin ollen sähkömarkkinalain vastaisia.

Asiakasryhmällä 1 (kesämökki, kulutusta vain kesäisin, pääsulake, 3x25A, sähkön käyttö 1000 kWh/vuosi) korotus on 8,98 %.

Asiakasryhmällä 2 (kerrostalohuoneisto, pääsulake 1x25A, sähkön käyttö 1 500 kWh/vuosi) korotus on 8,58 %.

Energiavirasto velvoittaa Keminmaan Energia ja Vesi Oy:n korjaamaan menettelynsä hinnankorotuksen osalta. Hinnaston hintoja tulee korottaa vain sähkömarkkinalain 26 a §:n mukaisen maksimin, eli 8 prosentin verran. Keminmaan Energia ja Vesi Oy:n tulee takautuvasti palauttaa liikaa perityt maksut takaisin asiakkaille 8 prosentin korotusta ylittävältä osin. Energiavirasto kehottaa Keminmaan Energia ja Vesi Oy:n soveltamaan sähkönjakelun maksujensa korottamisessa myös jatkossa Energiaviraston määräyksen sähkön jakeluverkkojen uusien asiakasryhmien soveltamisesta sähkömarkkinalain 26 a §:n mukaisessa korotuskattovalvonnassa (dnro 2588/002/2019) 3 §:ssä mainittuja asiakasryhmiä.

Keminmaan Energia ja Vesi Oy:n tulee korjaavina toimenpiteinä toimittaa Energiavirastolle luettelo tariffikohtaisesti, kuinka paljon asiakkaille tulee palautusta sekä millä tavalla ja aikataululla Keminmaan Energia ja Vesi Oy suorittaa palautuksen. Lisäksi Keminmaan Energia ja Vesi Oy:n tulee ilmoittaa virastolle mikä lainmukainen uusi tariffi on sekä päivittää hinnastonsa tältä osin ja ilmoittaa uudet verkkopalvelujen hinnat Energiavirastolle määräyksen sähköverkonhaltijan verkkopalvelumaksujen- ja hintojen ilmoittamisesta Energiavirastolle (dnro 742/002/2018) mukaisesti.

Keminmaan Energia ja Vesi Oy:n on toimitettava selvitys korjaavien toimenpiteiden suorittamisesta **31.8.2024** mennessä.

Sovelletut säännökset

Laki sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta (590/2013) 5 §, 9 §, 14 § ja 36 §

Sähkömarkkinalaki (588/2013) 26 a § ja 106 §

Selostus asiassa

Energiaviraston selvityspyyntö

Energiavirasto on käynnistänyt oma-aloitteisen tutkinnan selvittääkseen, onko Keminmaan Energia ja Vesi Oy:n 2.12.2023 voimaanastuneet verkkopalvelumaksujen hinnankorotukset sähkömarkkinalain mukaiset. Energiavirasto on havainnut, että Keminmaan Energia ja Vesi Oy on nostanut verkkopalvelumaksujaan 2.12.2023 alkaen. Energiaviraston vuoden 2024 alussa suorittaman korotuskattolaskennan mukaan Keminmaan Energia ja Vesi Oy:n asiakasryhmäkohtaiset hinnankorotukset ylittävät kahden asiakasryhmän (K1 ja K2) kohdalla 8 prosentin korotusrajan.

Energiavirasto pyysi Keminmaan Energia ja Vesi Oy:ltä sähköpostitse 29.2.2024 selvitystä muuttuneista hinnoista. Energiavirasto pyysi selvityspyynnössään Keminmaan Energia ja Vesi Oy:ta esittämään laskelmat, joiden perusteella yhtiö on ottanut huomioon sähkömarkkinalain 26 a §:n korotuksen enimmäismäärän vaatimukset korotusrajan ylittävien asiakasryhmien kohdalla.

Keminmaan Energia ja Vesi Oy:n vastine selvityspyyntöön

Keminmaan Energia ja Vesi Oy tarkensi 2.12.2023 voimaan tulleen hinnankorotuksen perusteita sähköpostitse 5.3.2024 lähettämässään vastineessa. Keminmaan Energia ja Vesi Oy on liittännyt vastineeseen Excel-taulukon, joka ilmentää hinnankorotukseen sovellettuja laskelmia ja laskentakaavoja. Keminmaan Energia ja Vesi Oy on kuvannut vastineessaan hinnankorotusten perusteita seuraavasti:

"Keminmaan Energia ja Vesi Oy (Yhtiö) ei käytä laskutuksessa tyyppikäyttäjärhytmittelyä. Sähkömarkkinalaki 26 a § mukaan: "Asiakasryhmät on määriteltävä siten, että ne kuvaavat tasapuolisella ja syrjimättömällä tavalla verkonhaltijan sähköverkon käyttöä ja verkon käyttäjien ominaispiirteitä."

Joulukuussa 2023 tehdyn tariffitarkistuksen perusteena ovat olleet valtakunnallisesti lisääntyneet tietoliikenne-, asiakastieto- ja mittaustietojenhallinta kustannukset, Datahub-maksut ja muut sellaiset kulut, joiden laskutus perustuu yksinomaan käyttöpaikkojen määrään. Näin ollen käyttöpaikkakohtaisesti tarkistettujen tariffien vaikutukset ovat kohdelleet kaikkia asiakkaita tasapuolisesti.

Lähtökohtaisesti Yhtiön hinnoittelu perustuu asiakkaiden pääsulakekokoihin ja kotisivuilla kuvattuihin tariffimuotoihin, joiden perusteella asiakas voi itse valita omalle tehontarpeelle ja kulutuskäyttötymiselle sopivimman tuotteen.

14.6.2024

Hinnoittelun tarkistus yksinomaan tyyppikäyttäjäluokkien perusteella ei Yhtiön näkökulmasta palvele kaikkia asiakkaita sähköverkossa ja tuotevalikossa tasapuolisesti. Esimerkiksi K1 3x25A kesämökki alle 1000 kWh:n vuosikulutukseen sopivat asiakkaat, on hinnoiteltu pääsääntöisesti samalla tuotteella kuin ympäri vuoden asuttu omakotitalo sähkölämmityksellä.

Hinnankorotukset on laskettu liitteenä olevalla taulukolla pohjautuen asiakkaiden todellisiin kulutuksiin, josta ns. "keskiarvoasiakas" on laskettu tuoteryhmien ja käyttäjämäärien kautta. Laskennan perusteella maksimikorotukset on laskettu tuotekohtaisesti.

Toteutunut hinnankorotus on taulukon tietojen perusteella joka tuotteella ja sulakekoolla sallittua enimmäiskorotusta pienempi. Yhtiö ei joulukuussa 2023 tarkistanut tariffeja prosenttikorotuksena, joka olisi nostanut kustannuksia merkittävästi enemmän suuremman sulakekoon tai kaksiaikaisen tuotteen asiakkailta. Liitteen taulukon laskenta olisi mahdollistanut näille asiakasryhmille merkittävästi suuremman hinnannoston.

Peräkkäiset prosenttiperusteiset tariffin tarkistukset johtavat pitkällä aikavälillä tilanteeseen, missä suuremmalla sulakekoolla olevien asiakkaiden hinnat kasvavat merkittävästi suuremmiksi verrattuna pienempien sulakekokojen asiakkaisiin.

Yllä olevan perusteella, Yhtiön näkemyksen mukaan tehty korotus on ollut tasapuolinen ja syrjimätön kaikille asiakkaille."

Lausuntopyyntö päätösluonnokseen

Energiavirasto varasi Keminmaan Energia ja Vesi Oy:lle mahdollisuuden lausua päätösluonnoksesta. Energiavirasto toimitti päätösluonnoksen lausuttavaksi Keminmaan Energia ja Vesi Oy:lle 23.5.2024. Lausuntopyyntö pyydettiin toimittamaan Energiavirastolle viimeistään 7.6.2024 mennessä. Energiavirasto myönsi sittemmin lisäaikaa lausunnon toimittamiselle 14.6.2024 saakka, Keminmaan Energia ja Vesi Oy:n sähköpostitse 31.5.2024 esittämän pyynnön mukaisesti.

Keminmaan Energia ja Vesi Oy toimitti sähköpostitse 4.6.2024 Energiavirastolle lausunnon päätösluonnoksesta. Keminmaan Energia ja Vesi Oy lausui asiassa seuraavaa:

"Keminmaan Energia ja Vesi Oy on edelleen sitä mieltä, että yhtiön jakeluverkon käyttäjien hinnaston ominaispiirteet kuvastuvat parhaiten keskiarvoilla yhtiön tuoteportfolion käyttäjistä. Aikaisemmin toimitetut laskelmat osoittavat, että tällä tavalla lasketut hinnankorotukset eivät ole ylittäneet 8 % hinnankorotuskattoa.

Yhtiöllä ei ole asiakkaille tarjolla tuotetta, joka vastaisi määritelmää "Kesämökki, kulutusta vain kesäisin, pääsulake 3x25A, sähkön käyttö 1000 kWh/vuosi". Yhtiössä ei tiedetä tällaisten asiakkaiden tarkkaa lukumäärää, mutta kyseiseen tyyppikäyttäjään parhaiten sopivassa "Yleissähkö 1" -tariffissa on yhteensä 2502 asiakasta. Energiaviraston määritelmän mukaan tällaiselta tyyppikäyttäjältä olisi peritty liikaa 0,14 euroa per asiakas kuukaudessa, mikä vastaa yhtiön liikevaihtona yhteensä 2101,68 euroa 1.6 mennessä.

14.6.2024

Tyypikäyttäjää "Kerrostalo huoneisto, pääsulake 1x25A, sähkön käyttö 1500 kWh/vuosi" on selkein tyypikäyttäjää, mutta kyseiseen tuotteeseen kuuluvia kesämökkikäyttäjääkin on merkittävä määrä. Hinnastossamme parhaiten tähän sopii Yleissähkö 1x25A, jossa on 447 asiakasta. Viraston kaavan mukaan tältä asiakkaalta olisi peritty liikaa 0,06 euroa kuukaudessa eli liikevaihtona yhteensä 241,38 euroa 1.6 mennessä.

Tyypikäyttäjässä "Maatalous, karjatalous, pääsulake 3x35A, sähkön käyttö 42 000 kWh/vuosi" emme pääse samoihin tuloksiin kuin Energiavirasto. Koska Energiaviraston laskelmissa ei ole tarkemmin määritelty, onko kyseessä "koko aika", "kausi" vai "aika" -tyyppinen tariffi, emme ole voineet toistaa laskemalla viraston mallin mukaista hintaa. Omien laskelmiemme mukaan "kausi 3x35A" -tyypikäyttäjän vuosittaista hintaa olisi voitu korottaa noin 115 euroa, kun sitä on nostettu vain 14,88 euroa. Pyydämme teitä vertaamaan kyseistä tyypikäyttäjää toiseen viraston tyypikäyttäjään (laskelmassa numerolla 8). Siinä on sama sulakekoko ja kulutuskin hyvin lähellä. Kuitenkin laskennallinen korotusprosentti on vain 0,69 %. Pyydämme Energiavirastoa toimittamaan laskukaavan ja laskennan välivaiheet, jotta näemme, miten hinnankorotuskaton ylittävä määrä on laskettu.

Pyydämme myös huomioimaan Energiaviraston ja yhtiön tyypikäyttäjien samankaltaisuuden. Hyöty ei ole ollut merkittävä viraston tyypikäyttäjää käytettäessä, eikä hyödyn tavoittelu olisi ollut järkevää. Yhtiöllä on ollut vahva uskomus, että verkkoyhtiön omilla tyypikäyttäjillä laskettu malli kuvastaa hinnankorotusta mahdollisimman tarkasti.

Mikäli Energiavirasto lopulta vaatii Yhtiötä palauttamaan maksuja asiakkaille, Yhtiö tiedustelee, pitääkö maksut palauttaa kaikille "Kesämökki, kulutusta vain kesäisin, pääsulake 3x25A, sähkön käyttö 1000 kWh/vuosi" parhaiten kuvaavan tariffin asiakkaille, eli 2502 tapaukselle, vai pitääkö yhtiön etsiä kaikki kesämökkikäyttäjät kyseisellä sulakekoolla ja palauttaa summa vain heille?

Sähkömarkkinalain 26 a § kappale 6: "Energiavirasto voi hakemuksesta antaa verkonhaltijalle luvan yksittäistapauksessa poiketa 1 momentissa säädetystä, jos se on välttämätöntä sähköverkkoluvan myöntämisen edellytysten tai verkonhaltijan lakisääteisten velvoitteiden täyttämiseksi." mahdollistaa 8% ylittämisen harkinnanvaraisesti. EV:n laskelmien mukaan tehtävä maksujen palautus asiakkaille ei toteudu tasa-arvoisesti, koska viraston ja Yhtiön tyypikäyttäjät poikkeavat toisistaan. Viraston laskelman perusteella palautettava määrä tulisi aiheuttamaan laskutuksessa kohtuuttoman suuren työn sekä mahdollisen negatiivisen julkisuusarvon. Minkälainen hakemus yhtiön pitää tehdä, kun haluaisimme nostaa hintaa 15% sillä perusteella, kun yhtiö on tehnyt jokaisella valvontajaksolla alituottoa ja alijäämahyvitykselle on haettu ja myönnetty jatkoaikaa. Hinnankorotus olisi välttämätöntä sähkömarkkinalain mukaisten toimitusvarmuuksien täyttämiseksi ja yhtiön konkurssin välttämiseksi. Samassa hinnankorotuksessa tulaisiin huomioimaan tämä EV näkökulman mukainen liikaa peritty osuus."

Asiaan liittyvä lainsäädäntö

Laki sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta (590/2013)

Sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain 5 §:n mukaan Energiaviraston tehtävänä on valvoa kyseisen lain 2 §:ssä tarkoitetun kansallisen ja unionin lainsäädännön ja viranomaisten määräysten noudattamista sekä hoitaa muut 2 §:ssä tarkoitetussa lainsäädännössä sille annetut tehtävät.

Sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain 9 §:n mukaan, jos joku rikkoo tai laiminlyö kyseisen lain 2 §:ssä tarkoitetussa kansallisessa tai Euroopan unionin lainsäädännössä säädettyjä velvoitteitaan, Energiaviraston on velvoitettava hänet korjaamaan rikkomuksensa tai laiminlyöntinsä. Päätöksessä voidaan määrätä, millä tavoin rikkomus tai laiminlyönti tulee korjata. Päätöksessä voidaan myös määrätä palauttamaan asiakkaalle virheellisesti peritty maksu, jos palautukseen ei sovelleta 14 §:ssä säädettyä palautusmenettelyä.

Sähkömarkkinalaki (588/2013), (25.8.2017/590) ja (15.7.2021/730)

Sähkömarkkinalain 26 a §:n mukaan verkonhaltija saa korottaa sähkönsiirron ja sähkönjakelun maksujaan enintään 8 prosenttia korotusta edeltäneiden 12 kuukauden aikana keräämiinsä sähkönsiirron ja sähkönjakelun maksuihin verrattuina. Jos verkonhaltija tekee korotuksesta alkavan 12 kuukauden ajanjakson aikana lisää sähkönsiirron ja sähkönjakelun maksujen korotuksia, eivät kyseisenä aikana kerätyt maksujen korotukset tällöinkään saa ylittää 8 prosenttia tarkastelujakson ensimmäistä korotusta edeltäneiden 12 kuukauden aikana kerättyjen maksujen määrästä. (15.7.2021/730)

Sähkömarkkinalain 26 a §:n 2 momentin mukaan korotuksen hyväksyttävä enimmäismäärä lasketaan verkonhaltijan sähköverkon käyttäjiä edustavan kunkin asiakasryhmän 12 kuukauden pituisen tarkastelujakson keskimääräisen kokonaismaksun perusteella. Hyväksyttävä enimmäismäärä lasketaan tällöin kuhunkin asiakasryhmään kuuluviin verkon käyttäjiin sovellettavien korkeimpien verokantojen mukaan määritetystä sähkönsiirron ja sähkönjakelun verollisesta hinnasta, johon ei sisälly korotusajankohdasta alkavan tarkastelujakson aikana toteutuvien, verkon käyttäjien sähkön käyttöön perustuvien verojen ja veroluonteisten maksujen sekä arvonlisäveron korotusten määrä. Asiakasryhmät on määriteltävä siten, että ne kuvaavat tasapuolisella ja syrjimättömällä tavalla verkonhaltijan sähköverkon käyttöä ja verkon käyttäjien ominaispiirteitä.

--

Korotuksen hyväksyttävään enimmäismäärään ei lasketa verkonhaltijan sähköverkkonsa käyttäjille antaman enintään kuuden kuukauden pituisen määräaikaisen alennuksen päättymisestä aiheutuvaa sähkönsiirron tai sähkönjakelun maksujen korotusta, joka perustuu sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain (590/2013) 10 §:ssä tarkoitetun Energiaviraston vahvistuspäätöksen ehtoihin, eikä verkonhaltijan sähköverkkonsa käyttäjille antaman määräaikaisen alennuksen päättymisestä aiheutuvaa sähkönsiirron tai sähkönjakelun maksujen korotusta, joka perustuu Energiaviraston mainitun lain 14 §:n nojalla antamaan päätökseen

14.6.2024

velvoittaa verkonhaltija alentamaan sähkönsiirron tai sähkönjakelun maksuun ylijäämän vuoksi.

--

Sähkömarkkinalain 26 a §:n 7 momentin mukaan Energiavirasto voi antaa tarkempia määräyksiä 2 momentissa tarkoitetuista asiakasryhmistä ja niiden määrittämisestä.

Sähkömarkkinalain 106 §:n 2 momentin mukaan Energiaviraston tehtävänä on valvoa sähkömarkkinalain sekä sen nojalla annettujen säännösten ja viranomaisten määräysten noudattamista sekä sähkömarkkinalain nojalla annettujen lupapäätösten noudattamista. Valvonnasta säädetään erikseen sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetussa laissa (590/2013).

Määräys sähkön jakeluverkkojen uusien asiakasryhmien soveltamisesta sähkömarkkinalain 26 a §:n mukaisessa korotuskattovalvonnassa (dnro 2588/002/2019)

Energiaviraston määräystä sovelletaan sähkömarkkinalain 26 a §:n mukaiseen sähkönjakelun maksujen korottamisen valvontaan (asiakasryhmäkohtaisesti). Määräyksen mukaisesti sähkömarkkinalain 26 a §:ssä tarkoitettuina sähkönjakelun asiakasryhminä Energiavirasto soveltaa seuraavia asiakasryhmiä:

- 1) Kesämökki, kulutusta vain kesäisin, pääsulake 3x25A, sähkön käyttö 1000 kWh/vuosi
- 2) Kerrostalohuoneisto, pääsulake 1x25A, sähkön käyttö 1500 kWh/vuosi
- 3) Kerrostalohuoneisto, pääsulake 3x25A, sähkön käyttö 2500 kWh/vuosi
- 4) Pientalo, ei sähkölämmitystä, pääsulake 3x25A, sähkön käyttö 5000 kWh/vuosi
- 5) Energiatehokas pientalo, sähkölämmitys, pääsulake 3x25A, sähkön käyttö 10 000 kWh/vuosi
- 6) Pientalo, suora sähkölämmitys, käyttöveden lämmitys yösähköllä, pääsulake 3x25A, sähkön käyttö 16 000 kWh/vuosi
- 7) Pientalo, varaava sähkölämmitys, pääsulake 3x25A, sähkön käyttö 19 000 kWh/vuosi
- 8) Ulkovaistutus, hämäräkytkin, pääsulake 3x35A, sähkön käyttö 34 000 kWh/vuosi
- 9) Maatalous, karjatalous, pääsulake 3x35A, sähkön käyttö 42 000 kWh/vuosi
- 10) Liike-elämä, lyhyet aukioloajat, kiinni viikonloppuisin, pääsulake 3x63A, sähkön käyttö 50 000 kWh/vuosi
- 11) Teollisuus, 1-vuoro, pääsulake 3x160A, sähkön käyttö 180 000 kWh/vuosi

12) Liike-elämä, pitkät aukioloajat, auki viikonloppuisin, pääsulake 3x400A, sähkön käyttö 600 000 kWh/vuosi

13) Teollisuus, 1-vuoro, KJ-liittymä, sähkön käyttö 1 000 000 kWh/vuosi

14) Teollisuus, 3-vuoro, KJ-liittymä, sähkön käyttö 6 000 000 kWh/vuosi

Määräys sähkön jakeluverkkojen uusien asiakasryhmien soveltamisesta sähkömarkkinalain 26 a §:n mukaisessa korotuskattovalvonnassa astui voimaan 1.1.2020.

Määräys sähköverkonhaltijan verkkopalveluehtojen ja -hintojen ilmoittamisesta Energiavirastolle (dnro 742/002/2018)

Määräyksen sähköverkonhaltijan verkkopalveluehtojen ja -hintojen ilmoittamisesta Energiavirastolle 2 §:n 1 momentin mukaan sähköverkonhaltijan tulee ilmoittaa sähkömarkkinalain 27 §:n 1 momentissa tarkoitettujen voimassa olevien verkkopalvelujensa myyntiehdot ja -hinnat sekä niiden määräytymisperusteet Energiavirastolle. Määräyksen 2 §:n 2 momentin mukaan sähköverkonhaltijan on ilmoitettava Energiavirastolle edellä 1 momentissa tarkoitetuissa tiedoissa tapahtuneista muutoksista. Ilmoitus myyntiehdoista, hinnoista tai niiden muutoksista on tehtävä viimeistään yhtä (1) kuukautta ennen niiden voimaantuloa ja siinä on yksilöitävä, milloin myyntiehdot, hinnat tai niiden muutokset tulevat voimaan.

Määräyksen sähköverkonhaltijan verkkopalveluehtojen ja -hintojen ilmoittamisesta Energiavirastolle 3 §:n 1 momentin mukaan kyseisen määräyksen 2 §:ssä tarkoitettujen sähkön siirtoa ja jakelua koskevat hintatiedot tulee toimittaa Energiavirastolle sähköisesti syöttämällä ne Energiaviraston hintatietojärjestelmään.

Määräyksen sähköverkonhaltijan verkkopalveluehtojen ja -hintojen ilmoittamisesta Energiavirastolle 3 §:n 2 momentin mukaan kyseisen määräyksen 2 §:ssä tarkoitettujen verkkopalvelujen myyntiehdot ja -hinnat sekä muut verkkopalvelujen hinnat kuin sähkön siirtoa ja jakelua koskevat hinnat ja niiden määräytymisperusteet tulee toimittaa Energiavirastolle kirjallisesti tai sähköpostilla osoitteeseen kirjaamo@energiavirasto.fi.

Perustelut

Sähkönsiirron ja sähkönjakelun maksujen korottaminen

Sähkömarkkinalain 26 a §:n mukaan verkonhaltija saa korottaa sähkönsiirron ja sähkönjakelun maksujaan enintään 8 prosenttia korotusta edeltäneiden 12 kuukauden aikana keräämiinsä sähkönsiirron ja sähkönjakelun maksuihin verrattuina.

Sähkömarkkinalain 26 a §:n mukaan korotuksen hyväksyttävä enimmäismäärä lasketaan verkonhaltijan sähköverkon käyttäjiä edustavan kunkin asiakasryhmän 12 kuukauden pituisen tarkastelujakson keskimääräisen kokonaismaksun perusteella. Korotuksen määrää tarkastellaan kokonaismaksun perusteella, ei yksittäisiin tariffikomponentteihin tehtävien korotusten perusteella. Kokonaismaksuun kohdistuva

14.6.2024

tarkastelu mahdollistaisi myös tariffikomponenttien välisten painotusten muuttamisen.¹

Sähkömarkkinalain 26 a §:n mukaan korotuksen hyväksyttävä enimmäismäärä lasketaan kuhunkin asiakasryhmään kuuluviin verkon käyttäjiin sovellettavien korkeimpien verokantojen mukaan määritetystä sähkönsiirron ja sähkönjakelun verollisesta hinnasta, johon ei sisälly korotusajankohdasta alkavan tarkastelujakson aikana toteutuvien, verkon käyttäjien sähkön käyttöön perustuvien verojen veronluonteisten maksujen sekä arvonlisäveron korotusten määrää.

Hallituksen esityksen (HE 50/2017 vp, s. 148) mukaan maksujen korotusta edeltävä ja korotuksen jälkeinen tilanne tulisi arvioida asiakasryhmälle tai asiakaskohteisessa tarkastelussa asiakkaalle kulloinkin edullisimman valittavissa olevan sähkönsiirto- tai sähkönjakelutuotteen perusteella.

Edelleen, hallituksen esityksen (HE 50/2017 vp, s. 148) mukaan sääntelyn lähtökohtana olisi, ettei korotuksen hyväksyttävää enimmäismäärää arvioida asiakaskohtaisesti vaan asiakasryhmittäin. Asiakaskohtainen tarkastelu olisi jakeluverkoissa käytännössä mahdotonta jakeluverkonhaltijoiden asiakkaiden suuren määrän johdosta. Tämän vuoksi jakeluverkoissa tarkastelu tehtäisiin aina asiakasryhmittäin. Energiavirasto valvoo sähkönjakeluverkonhaltijoiden korotuksia asiakasryhmiä kuvaavien tyyppikäyttäjien avulla. Asiakasryhmäkohtaisessa tarkastelussa asiakasryhmään kuuluvien yksittäisten asiakkaiden prosentuaaliset korotukset voivat ylittää 8 prosenttia ilman, että korotus katsotaan tällaisten asiakkaiden osalta säännöksen vastaiseksi menettelyksi.

Sähkön jakeluverkkoyhtiöiden hinnankorotuksien arvioinnissa käytetään toimialalla yleisesti käytössä olevia asiakasryhmiä kuvaavia tyyppikäyttäjärhmiä. Energiavirasto on laskenut Keminmaan Energia ja Vesi Oy:n asiakasryhmäkohtaiset hinnankorotukset vuoden 2024 alussa.

Energiaviraston vuoden 2024 alussa suorittaman laskennan perusteella Keminmaan Energia ja Vesi Oy:n asiakasryhmäkohtaisessa tarkastelussa 2.12.2023 voimaantulleet hinnankorotukset ylittävät sähkömarkkinalain 26 a §:ssä mainitun 8 prosentin korotuskattorajan kolmen asiakasryhmän kohdalla. Asiakasryhmällä 1 (kesämökki, kulutusta vain kesäisin, pääsulake, 3x25A, sähkön käyttö 1000 kWh/vuosi) korotus on 8,98 %. Asiakasryhmällä 2 (kerrostalohuoneisto, pääsulake 1x25A, sähkön käyttö 1 500 kWh/vuosi) korotus on 8,58 %. Asiakasryhmällä 9 (maatalous, karjatalous, pääsulake 3x35A, sähkön käyttö 42 000 kWh/vuosi) korotus on 8,54 %.

Keminmaan Energia ja Vesi Oy totesi päätösluonnokseen 4.6.2024 toimittamassaan lausunnossaan, ettei yhtiö pääse hinnankorotuksia koskevissa laskelmissaan samoihin tuloksiin Energiaviraston kanssa asiakasryhmän 9 (maatalous, karjatalous, pääsulake 3x35A, sähkön käyttö 42 000 kWh/vuosi) kohdalla. Energiavirasto katsoi lausunnon perusteella aiheelliseksi tarkastella uudelleen asiakasryhmän 9 hinnankorotuksen laskennassa käytettyjä laskentaperusteita. Energiavirasto havaitsi asiakasryhmän 9 hinnankorotuksen uudelleentarkastelun yhteydessä, että asiakasryh-

¹ HE 50/2017 vp, s.148

14.6.2024

män hinnankorotusten laskennassa oli tapahtunut inhimillinen laskuvirhe. Asiakasryhmän 9 prosentuaalinen korotus on viraston suorittaman uudelleenlaskennan perusteella 0,57 %, päätösluonnoksessa ilmoitetun 8,54 % sijasta. Energiavirasto toteaa, että asiakasryhmän 9 korotus ei ylitä sähkömarkkinalain 26 a §:n mukaista 8 prosentin korotuskattorajaa ja on siten sähkömarkkinalain mukainen.

Energiaviraston suorittaman uudelleenlaskennan perusteella hinnankorotukset ylittävät sähkömarkkinalain 26 a §:ssä mainitun 8 prosentin korotuskattorajan kahden asiakasryhmän kohdalla. Asiakasryhmällä 1 (kesämökki, kulutusta vain kesäisin, pääsulake, 3x25A, sähkön käyttö 1000 kWh/vuosi) korotus on 8,98 %. Asiakasryhmällä 2 (kerrostalohuoneisto, pääsulake 1x25A, sähkön käyttö 1 500 kWh/vuosi) korotus on 8,58 %.

Asiakasryhmäkohtaiset keskihinnat ja niiden perusteella lasketut korotusprosentit ovat esitetty tämän päätöksen liitteessä 2.

Energiaviraston 1.1.2020 voimaan astunutta määräystä (dnro 2588/002/2019) sovelletaan sähkömarkkinalain 26 a §:n mukaiseen sähkönjakelun maksujen korottamisen valvontaan (asiakasryhmäkohtaisesti). Sähkömarkkinalain 26 a §:ssä tarkoitettuina sähkönjakelun asiakasryhminä sovelletaan määräyksen 3 §:n mukaisia asiakasryhmiä.

Energiavirasto toteaa, ettei Keminmaan Energia ja Vesi Oy ole soveltanut 2.12.2023 astuneissa hinnankorotuksissa määräyksen 3 §:n mukaisia asiakasryhmiä. Keminmaan Energia ja Vesi Oy:n päätösluonnokseen 4.6.2024 toimittaman lausunnon mukaan laskutuksessa käytetään viraston määräyksestä poikkeavia tyyppikäyttäjärhyttelyä, eikä viraston tyyppikäyttäjärhyttelyillä tekemien korotuskattolaskelmien perusteella tehtävä maksujen palautus asiakkaille toteutuisi tasa-arvoisesti poikkeavista tyyppikäyttäjämäärittelyistä johtuen. Energiaviraston mukaan poikkeavien asiakasryhmien soveltaminen ei voi muodostaa perustetta korotuskattovalvonnassa käytettävien asiakasryhmien huomioimatta jättämiselle. Asiakasryhmien määrittelemisestä on säädetty sähkömarkkinalain 26 a §:n 2 momentissa. Säännöksen mukaan asiakasryhmät olisi määriteltävä siten, että ne kuvastaisivat tasapuolisella ja syrjimättömällä tavalla verkonhaltijan sähköverkon käyttöä ja verkon käyttäjien ominaispiirteitä. Hallituksen esityksen (HE 50/2017 vp, s. 84) mukaan esimerkkejä tällaisista asiakasryhmistä olisivat Energiaviraston tai toimialajärjestöjen määrittelemät vakiintuneet tyyppikäyttäjät tai siirtoverkonhaltijan asiakkaina olevat erikokoiset maakaasun toimittajat ja käyttäjät sekä jakeluverkonhaltijat. Sähkömarkkinalain 26 a §:n 7 momentin mukaan Energiavirasto voi antaa tarkempia määräyksiä 2 momentissa tarkoitetuista asiakasryhmistä ja niiden määrittelemisestä. Energiavirasto korostaa, että määräyksen (dnro 2588/002/2019) mukaisten asiakasryhmien soveltaminen mahdollistaa tasapuoliset ja syrjimättömät edellytykset jakeluverkonhaltijoiden maksujen korottamisen valvonnassa. Määräyksen mukaisia asiakasryhmiä on sovellettu viraston korotuskattovalvonnassa 1.1.2020 lähtien.

Keminmaan Energia ja Vesi Oy on lisäksi vedonnut launnossaan sähkömarkkinalain 26 a §:n 6 momenttiin, jonka nojalla Energiavirasto voi hakemuksesta antaa verkonhaltijalle luvan yksittäistapauksessa poiketa pykälän 1 momentissa säädetystä, jos se on välttämätöntä sähköverkkoluvan myöntämisen edellytysten tai verkonhaltijan lakisäätteisten veloitteiden täyttämiseksi. Hallituksen esityksen (HE

50/2017 vp, s. 150) mukaan tällainen poikkeuslupa voisi koskea yksittäistä maksujen korotusta tai määräaikaista korotusohjelmaa, joka perustuisi samaan tai samoihin poikkeusperusteisiin. Säännös olisi tarkoitettu sellaisten poikkeuksellisten tilanteiden varalle, joissa olisi perusteltua hyväksyä verkonhaltijan poikkeuksellinen hinnankorotus tai määräaikainen korotusohjelma, jota ilman verkonhaltija ei pysty täyttämään lakisääteisiä velvoitteitaan. Tällainen tilanne voisi olla syntyä esimerkiksi silloin, kun verkonhaltija ei ilman poikkeuksellista korotusta täyttäisi sähköverkkoluvan lupaedellytyksenä olevaa taloudellista vakavaraisuutta.

Energiavirasto korostaa, että sähkömarkkinalain 26 a §:n 6 momentin mukainen poikkeuslupa tulisi hakea virastolta ennen hinnankorotuksen täytäntöönpanoa, jotta virasto pystyy arvioimaan poikkeusluvan edellytyksiä sähköverkkoluvan ja verkonhaltijan lakisääteisten velvoitteiden kannalta. Energiavirasto toteaa, ettei Keminmaan Energia ja Vesi Oy ole pyytänyt ennakoivasti lupaa sähkömarkkinalain 26 a §:n 1 momentissa säädetystä poikkeamiselle.

Muutoksenhaku

Valitusosoitus markkinaoikeuteen Keminmaan Energia ja Vesi Oy:lle päätöksen liitteenä.

Lisätiedot

Lisätietoa asiassa antaa laskentatoimen asiantuntija Åsa Liesola (puh +358 295 050 055 / s-posti asa.liesola@energiavirasto.fi) ja analyttikko Jaakko Kennilä (puh +358 295 050 004 / s-posti jaakko.kennila@energiavirasto.fi)

Liitteet	1. Valitusosoitus
	2. Keminmaan Energia ja Vesi Oy:n asiakasryhmittäin lasketut prosentuaaliset hinnankorotukset
Jakelu	Keminmaan Energia ja Vesi Oy
Tiedoksi	Ei tiedoksi

VALITUSOSOITUS

Valitusoikeus hallintopäätöksestä

Energiaviraston antamaan hallintopäätökseen saa hakea muutosta valittamalla siten kuin laissa oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019) säädetään. Valituskelpoisella hallintopäätöksellä tarkoitetaan päätöstä, jolla asia on ratkaistu tai jätetty tutkimatta.

Hallintopäätökseen saa hakea muutosta valittamalla se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa ja se, jonka valitusoikeudesta laissa erikseen säädetään.

Valitusviranomainen

Valitusviranomainen Energiaviraston päätökseen on markkinaoikeus.

Valituksen tekeminen ja valitusaika

Valituksen saa tehdä sillä perusteella, että päätös on lainvastainen.

Valitus on tehtävä kirjallisesti 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Jos tiedoksianto on toimitettu tavallisena tiedoksiantona postitse kirjeellä vastaanottajalle, katsotaan hänen saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä, jollei muuta näytetä. Mikäli päätös annetaan hakijalle tiedoksi sähköisenä viestinä, päätös katsotaan annetuksi tiedoksi kolmantena päivänä viestin lähettämisestä, jollei muuta näytetä. Jos päätös on postitettu saantitodistusta vastaan, vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon saantitodistuksen osoittamana aikana. Valitusaikaa laskettaessa tiedoksiantopäivää ei oteta lukuun.

Milloin kysymyksessä on sijaistiedoksianto, tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen kolmantena päivänä sijaistiedoksiantoa koskevan tiedoksiantotodistuksen osoittamasta päivästä. Viranomaisen tietoon asian katsotaan tulleen kirjeen saapumispäivänä.

Kun valituksen tekemisen määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa valituksen toimittaa ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen. Valitus on toimitettava valitusviranomaiselle viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen valitusviranomaisen aukioloajan päättymistä.

Valituksen tekemisestä säädetään lisäksi sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetussa laissa (13/2003). Määräaikojen laskemisesta säädetään säädettyjen määräaikain laskemisesta annetussa laissa (150/1930).

Valituksen sisältö

Valituksessa on ilmoitettava:

- päätös, johon haetaan muutosta (*valituksen kohteena oleva päätös*);
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (*vaatimukset*);
- vaatimusten perustelut; sekä
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Valituksessa on lisäksi ilmoitettava valittajan nimi ja yhteystiedot. Jos puhevaltaa käyttää valittajan laillinen edustaja tai asiamies, myös tämän yhteystiedot on ilmoitettava. Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä tuomioistuimelle.

Valituksessa on ilmoitettava myös se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (*prosessiosoite*). Mikäli valittaja on ilmoittanut enemmän kuin yhden prosessiosoitteen, voi tuomioistuin valita, mihin ilmoitetuista osoitteista se toimittaa oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat.

Oikaisuvaatimuksen tekijä saa valittaessaan oikaisuvaatimuspäätöksestä esittää vaatimuksilleen uusia perusteluja. Hän saa esittää uuden vaatimuksen vain, jos se perustuu olosuhteiden muutokseen tai oikaisuvaatimuksen tekemisen määräajan päättymisen jälkeen valittajan tietoon tulleeseen seikkaan.

Valituksen liitteet

Valitukseen on liitettävä:

- valituksen kohteena oleva päätös valitusosoituksineen;
- selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta; sekä
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.
- asiamiestä käytettäessä valtakirja, sen mukaan kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 32 §:ssä säädetään.

Valituskirjelmän toimittaminen valitusviranomaiselle

Valituskirjelmä on toimitettava valitusajan kuluessa markkinaoikeuteen, jonka osoite on:

**Markkinaoikeus
Radanrakentajantie 5
00520 HELSINKI**

faksi: 029 56 43314

sähköposti: markkinaoikeus@oikeus.fi

Valituskirjelmä voidaan toimittaa valitusviranomaiselle myös postitse.

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Kun valituskirjelmä toimitetaan hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelun kautta, liitteet voi toimittaa skannattuna asiointipalvelussa tai kirjeitse. Kirjeitse toimitettaessa mainitse asiasta asiointipalvelun Viesti-kentässä.

Valituskirjelmän lähettäminen postitse tai sähköisesti tapahtuu lähettäjän omalla vastuulla.

Oikeudenkäyntimaksu

Valittajalta peritään markkinaoikeudessa oikeudenkäyntimaksu 2050 euroa. Yksityishenkilön oikeudenkäyntimaksu on 510 euroa. Tuomioistuinmaksulaissa (1455/2015) on erikseen säädetty tapauksista, joissa maksua ei peritä.

Keminmaan Energia ja Vesi Oy:n asiakasryhmittäin lasketut prosentuaaliset hinnankorotukset 2.12.2023

1. Kesämökki, kulutusta vain kesäisin, pääsulake 3x25A, sähkön käyttö 1000 kWh/vuosi
Keskihinta (snt/kWh) 2.12.2022¹: 16,57
Keskihinta (snt/kWh) 2.12.2023: 18,06
Korotus: 8,98 %
2. Kerrostalohuoneisto, pääsulake 1x25A, sähkön käyttö 1 500 kWh/vuosi
Keskihinta (snt/kWh) 2.12.2022: 11,57
Keskihinta (snt/kWh) 2.12.2023: 12,56
Korotus: 8,58 %
3. Kerrostalohuoneisto, pääsulake 3x25A, sähkön käyttö 2 500 kWh/vuosi
Keskihinta (snt/kWh) 2.12.2022: 10,14
Keskihinta (snt/kWh) 2.12.2023: 10,74
Korotus: 5,87 %
4. Pientalo, ei sähkölämmitystä, 3x25A, sähkön käyttö 5 000 kWh/vuosi
Keskihinta (snt/kWh) 2.12.2022: 8,00
Keskihinta (snt/kWh) 2.12.2023: 8,29
Korotus: 3,72 %
5. Energiatehokas pientalo, sähkölämmitys, pääsulake 3x25A, sähkön käyttö 10 000 kWh/vuosi
Keskihinta (snt/kWh) 2.12.2022: 6,93
Keskihinta (snt/kWh) 2.12.2023: 7,07
Korotus: 2,15 %

¹ Energiavirasto on käyttänyt tässä liitteessä esitettyjen hinnankorotusten laskemiseen viimeisintä edellistä Energiaviraston hintatietojärjestelmään toimitettua Keminmaan Energia ja Vesi Oy:n hinnastoa, joka on päivätty 1.3.2019.

6. Pientalo, suora sähkölämmitys, käyttöveden lämmitys yösähköllä, pääsulake 3x25A, sähkön käyttö 16 000 kWh/vuosi
Keskihinta (snt/kWh) 2.12.2022: 6,52
Keskihinta (snt/kWh) 2.12.2023: 6,62
Korotus: 1,43 %
7. Pientalo, varaava sähkölämmitys, pääsulake 3x25A, sähkön käyttö 19 000 kWh/vuosi
Keskihinta (snt/kWh) 2.12.2022: 6,08
Keskihinta (snt/kWh) 2.12.2023: 6,16
Korotus: 1,29 %
8. Ulkovalaistus, hämäräkytkin, pääsulake 3x35A, sähkön käyttö 34 000 kWh/vuosi
Keskihinta (snt/kWh) 2.12.2022: 6,32
Keskihinta (snt/kWh) 2.12.2023: 6,37
Korotus: 0,69 %
9. Maatalous, karjatalous, pääsulake 3x35A, sähkön käyttö 42 000 kWh/vuosi
Keskihinta (snt/kWh) 2.12.2022: 6,23
Keskihinta (snt/kWh) 2.12.2023: 6,27
Korotus: 0,57 %
10. Liike-elämä, lyhyet aukioloajat, kiinni viikonloppuisin, pääsulake 3x63A, sähkön käyttö 50 000 kWh/vuosi
Keskihinta (snt/kWh) 2.12.2022: 6,33
Keskihinta (snt/kWh) 2.12.2023: 6,36
Korotus: 0,47 %
11. Teollisuus, 1-vuoro, pääsulake 3x160A, sähkön käyttö 180 000 kWh/vuosi
Keskihinta (snt/kWh) 2.12.2022: 5,00
Keskihinta (snt/kWh) 2.12.2023: 5,01
Korotus: 0,17 %

12. Liike-elämä, pitkät aukioloajat, auki viikonloppuisin, pääsulake 3x400A, sähkön käyttö 600 000 kWh/vuosi

Keskihinta (snt/kWh) 2.12.2022: 5,87

Keskihinta (snt/kWh) 2.12.2023: 5,88

Korotus: 0,04 %

13. Teollisuus, 1-vuoro, KJ-liittymä, sähkön käyttö 1 000 000 kWh/vuosi

Keskihinta (snt/kWh) 2.12.2022: 3,25

Keskihinta (snt/kWh) 2.12.2023: 3,25

Korotus: 0,04 %

14. Teollisuus, 3-vuoto, KJ-liittymä, sähkön käyttö 6 000 000 kWh/vuosi

Keskihinta (snt/kWh) 2.12.2022: 2,85

Keskihinta (snt/kWh) 2.12.2023: 2,85

Korotus: 0,01 %